

Мирослав СИРКО

*аспірант кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8176-9405>
e-mail: myroslaav@gmail.com*

**КРИМІНАЛЬНА СПРАВА ЯК ДЖЕРЕЛО
ДО ВИВЧЕННЯ БІОГРАФІЇ ІВАНА ГУБКИ
(1932–2014)**

Розкрито інформаційний потенціал кримінальної справи як джерела до історії життєвого шляху І. Губки. Доведено, що поряд з іншими видами джерел цей тип – важлива складова комплексного біографічного дослідження учасника українського визвольного руху. Встановлено, що на її основі можна чітко з'ясувати дату та місце арешту, інформацію про сім'ю, опис зовнішності, інкриміновані статті, вирок (25 років виправно-трудоих таборів, із наступним обмеженням у правах терміном на 5 років кожного із конфіскацією всього майна), термін (7 років 9 місяців і 28 днів) та місце (Північно-Східний виправно-трудоий табір (Магаданська область)) відбування покарання, факт реабілітації. Виокремлено також основні обвинувачення, які визнав сам І. Губка: написання влітку 1947 р. разом із І. Стадницьким двох антирадянських пісень; отримання восени 1947 р. гвинтівки та чотирьох патронів до неї від М. Губки; три випадкові зустрічі з керівником місцевих підпільників «Грізним».

Водночас простежено дуже однозначне заперечення своєї участі у вбивстві та пограбуванні провідниці поштового вагону Флорини Печенюк у ніч на 20 жовтня 1948 р. Зі справи дуже чітко простежується поведінка під час слідства самого І. Губки. Встановлено, що саму справу кілька разів переглядали на підставі звернення Г. Губки. Зі справи з'ясовано, що сам І. Губка скарг та прохань про помилування не писав, однак 3 вересня 1954 р. військовий трибунал ПрикВО переглянув справу і зменшив термін до 12 років і 6 місяців ВТТ; І. Губка був звільнений 23 серпня 1956 р. Виявлено, що основними слідчими по справі працювали лейтенант Шугаєв та старший лейтенант Семенов. Із справи також можемо визначити основну аргументацію під час реабілітації. Підраховано, що у справі міститься 18 протоколів допиту та 4 протоколи очних ставок І. Губки.

Ключові слова: Іван Губка, кримінальна справа, український визвольний рух, репресивна система.

У новітній історії України один із найвизначніших періодів – це, безумовно, національно-визвольний рух 1920–1950-х років. Саме в цей час найзавзятішої боротьби українців проти окупаційних режимів і за відновлення Української самостійної соборної держави зродилося покоління справжніх патріотів, здатних до самопожертви в ім'я високої мети. Після відновлення незалежності, мабуть, одним із найбільших недоліків стала відсутність цілісної державної політики пам'яті про цю боротьбу та

її учасників. Відтак велика їхня кількість просто залишилася незаслужено забутою, їхній внесок належно не був оцінений. Саме тому вважаємо, що окремої уваги заслуговує постать Івана Губки.

У сучасній науковій літературі відсутні цілісні дослідження, присвячені І. Губці. Коротка енциклопедична довідка про нього міститься в багатотомному виданні «Реабілітовані історією» (Вільшинська, 2020). Зібрав і підготував довідкові відомості про Івана Губку також відомий дослідник Юрій Зайцев (Зайцев, 2016). Невеличкі замітки про нього містяться у праці Богдана Павліва (Павлів, 2002).

Водночас І. Губка і сам підготував немало нарисів про український визвольний рух 1940–1950-х років. Зокрема, одні з перших його мемуарних публікацій побачили світ ще 1997 р. і 1998 р. (Губка, 1997; Губка, 1998). Продовжуючи публікації, підготував низку публіцистичних текстів про Ярославу Стецько, Конгрес українських націоналістів та ін. (Губка, 2010; Губка, 2002а). Звісно, потребує відзначення і серія видань авторства І. Губки про функціонування окремих структурних ланок українського визвольного руху та його діячів (Губка, 2004; Губка, 2005а; Губка, 2000а; Губка, 2000b; Губка, 2002b; Губка, 2003; Губка, 2005b; Губка, 2006а; Губка, 2006b; Губка, 2007; Губка, 2009; Губка, 2011; Губка, 2012; Губка, 2013а; Губка, 2013b; Губка, 2013c; Українські політичні в'язні, 2001).

Звісно, важливе і недосліджене джерело вивчення його постаті – кримінальні справи: перша 1948–1949 рр. (Архів УСБУ ЛО-1; Архів УСБУ ЛО-2) та друга 1967 р. (Архів УСБУ ЛО-3).

Мета статті – розкрити інформаційний потенціал архівно-кримінальної справи для вивчення постаті І. Губки.

Традиційно, як і кожну кримінальну справу, розпочинає Постанова на арешт (28 жовтня 1948 р.), яку склав оперуповноважений 2-го відділення відділу охорони МДБ (Міністерства державної безпеки) станції Львів лейтенант Шугаєв (погодили начальник відділу охорони МДБ станції Львів підполковник Вавилов, заступник начальника слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній дорозі підполковник Серяков, затвердив начальник Управління охорони МДБ на Львівській залізничній дорозі підполковник Чеботов, арешт санкціонував заступник прокурора Львівської залізничної дороги молодший радник юстиції Валятин) (Архів УСБУ ЛО 1, арк. 3). У справі міститься й ордер на арешт, вписаний під № 2981 (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 7). Далі того ж дня оперуповноважений Шугаєв визначив міру запобіжного заходу – утримання під вартою (відповідно до ст. 144 КПК (Кримінально-процесуального кодексу), оголосили заарештованому під розписку, а також, згідно зі ст. 158 КПК УРСР, копію постанови направили прокурору та передали начальникові тюрми для долучення до особової тюремної справи) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 4).

Старший слідчий 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній дорозі, старший лейтенант Семенов 29 жовтня 1948 р. видав постанову про прийняття справи до провадження. У ній він зазначив, що, розглянувши матеріали слідчої справи № 2333 (на той момент мала такий номер), за звинуваченням Григорія Пилиповича Губки, Григорія Олексійовича Губки, Івана Миколайовича Губки, Івана Семеновича Павлика, та визначив, що їхні дії підпадали під ст. 54-1а і 54-11 КК (Кримінального кодексу) УРСР, відповідну справу, керуючись ст. 108 КПК УРСР, прийняв до свого провадження. Цей документ погодив начальник слідчої частини Українського округу МДБ Львівської залізничної дороги майор Двухабний (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 2).

В анкеті заарештованого зазначено, що батько Микола помер 1942 р., а матір Анастасію Андріївну (1887 р. н.) 24 грудня 1947 р. засудили (за ст. 58, ч. 2) до 5 років позбавлення волі. Довідуємося і про братів, сестер: Денис Анну Миколаївну (1916 р. н.), Губку Миколу Миколайовича (1921 р. н.), Лупій Парасковію Миколаївну (1925 р. н.), Губку Марію Миколаївну (1928 р. н.) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 6 зв., 17–17 зв.). Містить анкета й інформацію про паспорт № 5329 (виданий Магерівським районним відділком Міністерства внутрішніх справ (РВ МВС) Львівської обл. 24 червня 1948 р.) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 6).

Важливий також словесний опис І. Губки, який зробили силовики: ріст високий (171–180 см), тілобудова середня, плечі опущені, шия довга, помітний виступ кадика, волосся русе, очі сірі, лице прямокутне, чоло високе, брови дугоподібні, широкі, ніс великий, рот малий, губи тонкі, підборіддя скошене, вуха великі. Зверху вуха відтопирені. Інших особливих прикмет не мав (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 7).

Старший оперуповноважений 2-го відділення відділу охорони МДБ станції Львів капітан Рябченко 25 жовтня 1948 р. склав постанову про тимчасове затримання Івана Губки (погодив начальник 2-го відділення охорони МДБ станції Львів майор Флусов) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 16). При цьому під час особистого обшуку в І. Губки вилучили тільки паспорт (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 12).

Старший оперуповноважений Українського округу МДБ станції Рава-Руська Львівської залізничної дороги лейтенант Ігнатів у присутності оперуповноваженого Українського округу МДБ станції Рава-Руська Львівської залізничної дороги старшого лейтенанта Янышина, помічника оперуповноваженого Українського округу МДБ станції Рава-Руська Львівської залізничної дороги молодшого лейтенанта Іванчука 2 січня 1948 р. склали протокол обшуку, у якому зазначено, що в заарештованого вилучили два аркуші із зошита з антирадянськими націоналістичними піснями (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 11). Зрозуміло, що ці докази були вилучені раніше, перед третім арештом, але долучені до цієї справи як доказова база.

Зі справи дізнаємося, що І. Губку допитували оперуповноважений 2-го відділення відділу охорони МДБ станції Львів лейтенант Шугаєв (26 жовтня, 27 жовтня) та старший слідчий 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній станції старший лейтенант Семенов (29 жовтня, 5 листопада, 11 листопада, 18 листопада, 29 листопада, 5 грудня, 10 грудня, 17 грудня, 20 грудня, 22 грудня 1948 р., 5 січня, 11 січня, 17 січня, 26 січня, 6 травня, 28 червня 1949 р.).

Окрім цього, 29 грудня 1948 р. відбувалася очна ставка Івана Павлика та Івана Губки (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 273–276 зв.), 17 січня 1949 р. – Йосифа Колата й Івана

Іван Губка. Фото з архівно-кримінальної справи 1948 р.

Губки (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 284–284 зв.), 25 січня 1949 р. – Івана Губки та Миколи Дагдалевича (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 285–287 зв.), 26 січня 1949 р. – Івана Губки та Василя Цапулича (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 288–290 зв.).

Тривале слідство зумовило також видання старшим слідчим 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній дорозі старшим лейтенантом Семеновим декілька разів постанови про продовження терміну слідства й утримання під вартою (17 грудня 1948 р., 18 січня 1949 р.) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 332–333, 334–336).

У перших протоколах допиту (26 і 27 жовтня 1948 р.), очевидно під тиском, І. Губка зізнався у співучасті (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 17 зв.–19), хоча звинувачення слідчого в безпосередньому вбивстві провідниці поштового вагону Львів–Рава-Руська у ніч на 20 жовтня 1948 р. він відкидав. У протоколі за 29 жовтня 1948 р. прямо говорив про тиск – на перших допитах його допитувало кілька осіб, а один декілька разів крикнув (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 22 зв.).

Водночас І. Губка розповів, що радянські силові органи загалом його затримували тричі. Вперше – восени 1947 р. Управління МДБ (УМДБ) Львівської обл. утримувало під вартою півтори доби, де допитували про ОУН (Організацію українських націоналістів) (оскільки він нічого не сказав, то був звільнений). Окрім цього, запитували про мешканця с. Пірятин Івана Стадницького, його участь в ОУН. Удруге – у листопаді 1947 р. працівники оперативного пункту МДБ станції Рава-Руська на станції Жовква. Утретє – весною 1948 р. оперпункт МДБ станції Рава-Руська, тоді основою став обшук у будинку та виявлення у шкільному зошиті І. Губки двох аркушів з антирадянськими піснями. Тоді вдалося «викрутитися», пояснюючи, що зошити він привіз і залишив у шафі, тому обставини появи там цих аркушів із віршами не знає. Крім цього, під час третього арешту його допитували про книжку «Мала історія України», яку вилучили восени 1947 р. у будинку його брата Григорія Губки. Тоді змушений був визнати, що ця книжка справді належала йому ще з 1942 р. Однак вивчав її в період німецької окупації, а відтак вона зберігалася серед інших (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 24 зв., 27–28 зв.).

Дуже детально розповів про те, як провів час у день вбивства провідниці (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 29–29 зв.). Цікавило слідчого і питання участі І. Губки в ОУН, контакти з націоналістами. Зокрема, 11 листопада 1948 р. він запитував про обставини знайомства із «Грізним». Іван Губка не заперечував і розказував про знайомство й контакти. На початку 1944 р. «Грізний» разом із чотирма підпільниками вперше прийшов до них додому та попросив поїсти. Мати Івана приготувала їжу і після того вони пішли. Загалом, у період німецької окупації «Грізний» разом із підпільниками, за словами І. Губки, чотири рази приходив до них додому та просив їжу (нікого з інших повстанців він не назвав навіть за псевдом) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 25).

Далі зізнався, що після цього зустрів «Грізного» в липні 1948 р. Зокрема, тоді відвозив передачу матері у Львів, яка була заарештована у грудні 1947 р. та перебувала під вартою на пересильному пункті. Повертаючись додому приміським потягом Львів–Рава-Руська, вийшов на станції Добросин. На шляху у своє село Губки (від станції близько 3 км) о 23:00 зустрів трьох осіб, які йшли на зустріч (за 1,5 км від станції Добросин). Як виявилось, серед них був «Грізний», який ретельно розпитав, звідки повертається І. Губка, та після розмови попередив, щоб нікому не розповідав про їхню зустріч. Удруге аналогічна (тільки із «Грізним» було троє підпільників) зустріч відбулася через півтора місяці о 23:30 (1,5–2 км від станції Добросин). Напри-

кінці вересня 1948 р. І. Губка зустрів «Грізного» (з ним було троє підпільників) за тих самих обставин – повертаючись зі Львова після передачі матері їжі. Наголошував, що жодних завдань не отримав (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 25–26).

Слідчий цікавився і речами, які перевозилися. Відтак начальник Львівського відділення перевезення пошти по залізничній станції Хворов у довідці за 30 жовтня 1948 р. інформував, що в поштовому вагоні потяга № 101/104 по лінії Львів–Рави-Руська–Львів у денний час перевозилися грошові сумки із виручкою станції залізничної дороги, страхові мішки, високоцінні, цінні, звичайні посилки, цінні листи, газетні пачки і письмова кореспонденція. Вся пошта транспортувалася в супроводі бригади із двох озброєних «наганами» осіб – начальника поштового вагону і його помічника та водночас перевозилася спецпошта в супроводі озброєного «наганом» фельд'єгера спецзв'язку. Для більшої безпечності поштові вагони були обладнані внутрішніми запорами й віконними решітками. Поряд із ним поїздом № 103/102 по цій лінії у нічний час перевозили тільки письмову кореспонденцію і друковані видання для двох районів Жовкви і Рави-Руської (8–10 газетних пачок), кореспонденцію 2–3 кг у супроводі провідника поштового вагону (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 299).

Уже 5 листопада 1948 р. старший слідчий 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній станції старший лейтенант Семенов підготував постанову про пред'явлення обвинувачення (затвердив начальник слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній станції майор Двухабний) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 23). Оновлену постанову про пред'явлення обвинувачення склав старший слідчий 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній станції старший лейтенант Семенов 25 січня 1949 р. Зокрема, у ній зазначена необхідність раніше пред'явлене І. Губці обвинувачення по ст. 56-17 КК УРСР вилучити і притягнути його за звинуваченням по ст. 20-54-1а і 138, п. «а» КК і по ст. 2, ч. 2 Указу Президії Верховної Ради (ВР) СРСР від 4 червня 1947 р. «Про посилення особистої відповідальності громадян» (погодив начальник 1-го відділення слідчої частини старший лейтенант Ляшков, затвердив начальник слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній станції майор Двухабний) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 46).

Традиційно, справа містить також біографічні дані. У першому протоколі допиту (26 жовтня 1948 р.) І. Губки зазначено, що він народився у прис. Губки Жовківського повіту Львівського воєводства (тепер – Бишківська сільська рада Жовківського р-ну Львівської обл.) у заможній сім'ї. У 1939 р. пішов навчатися в Лупіївську початкову школу, яку й закінчив 1942 р. Відтак почав навчатися у Боброїдській неповній середній школі, яку закінчив 1945 р. Далі продовжив навчання у середній школі № 45 м. Львів (у 1947 р. закінчив 9 клас). Однак навчання не продовжував через відсутність матеріальних засобів (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 17).

Силовики на допиті 17 грудня 1948 р. питали про заарештованого І. Стадницького (у серпні 1947 р.). Він відповів, що знає його як мешканця сусіднього села та по спільному навчанню у Львові, стверджуючи, що зв'язку з ним по ОУН не підтримував (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 34–35). Однак слідчий вимагав давати правдиві покази, наголошуючи, що він є учасником ОУН разом з І. Стадницьким, і вони проводять антирадянську діяльність. При цьому слідчий продовжував одержувати та фіксувати у протоколі допиту заперечну відповідь. Іван Губка наполягав, що нічого не знає про зв'язки інших осіб з українським націоналістичним підпіллям (зокрема особа Івана Бучма цікавила силовиків)

(Архів УСБУ ЛО-1, арк. 36–37). Питали і про підпільника «Грізного» (до кого заходив із місцевих селян, як часто і чого заходив до родини І. Губки?), хоча вони так само одержували негативну відповідь. Уперто дотримувався лінії, що «Грізний» приходив до них тільки в період німецької окупації, відтак випадково бачив його лише влітку 1948 р., тричі, коли повертався зі Львова (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 38).

Особливо слідчого цікавив (протокол допиту від 20 грудня 1948 р.) автор рукописів антирадянських пісень, написаних і вкладених в учнівський зошит І. Губки, а відтак вилучених під час обшуку в будинку весною 1948 р. та долучених як доказова база до цієї справи. Спочатку він говорив, що ці записи здійснював сам. Слідчий не вірив і вперто вимагав назвати автора, відтак І. Губка зізнався, що одну листівку влітку написав М. Губка (вбитий наприкінці 1947 р. радянськими військовослужбовцями), іншу, коротшу, та з гіршим почерком, під диктову останнього написав нібито сам І. Губка. Слідчий далі не вірив у ці версії, наполягаючи, що М. Губка був малограмотним, а тому не міг написати текст таким добрим почерком (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 39 зв.). Маючи низку аргументів, силовики змусили І. Губку зізнатися, що одну з пісень у його зошиті написав І. Стадницький (1932 р. н., ур. с. Пирятин), а іншу – він сам під диктовку останнього. Із ним вони разом їздили на навчання. Після арешту І. Стадницького Магерівським РВ МДБ, І. Губку викликали в УМДБ Львівської обл. і допитували про його антирадянську націоналістичну діяльність. Однак він нічого тоді не розповів про роботу І. Стадницького. На допиті І. Губка більше про нього взагалі нічого не говорив, наголошуючи, що не знає про його участь в ОУН (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 40).

Відзначу, що І. Губка постійно давав заперечні відповіді: «Про керівництво підвідділом брат мені нічого не говорив і нікого із керівників їх підвідділу я не знаю» (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 41 зв.); «Особисто я ніякої зброї не маю, щодо брата я уже сказав вище, що він зброї також не має» (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 42). Після тиску слідчого змушений був зізнатися: «Мій брат – Губка Микола Миколайович зброї не має, а, що стосується мене, то повинен зізнатися, що я маю російську гвинтівку, яка і в даний час зберігається вдома, у селі Губки у сараї і закладена соломомою. Зараз названа вище гвинтівка не має затвору, оскільки він був несправний і я за домовленістю із своїм приятелем Бучма Іваном Григоровичем, мешканцем села Боброїди Магерівського району домовився з ним про ремонт затвора. У жовтні 1948 року, за два дні до мого арешту, я передав названий вище затвор Бучма Івану для ремонту, і він мені його не повернув до мого арешту» (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 42).

Деталізував і про появу гвинтівки. Наприкінці 1947 р. органи МДБ оперпункту станції Рава-Руська Львівської обл. затримали двоюрідного брата Івана Губки Микола (рідний заарештованого Григорія), який із-під варті втік і відразу ж перейшов у підпілля. Приблизно за два тижні, у грудні 1947 р., М. Губка зустрівся з І. Губкою ввечері в селі та сказав, щоби він забрав у нього гвинтівку і зберігав її у себе, доки вона йому не знадобиться. Того ж вечора М. Губка приніс гвинтівку і чотири бойові патрони до неї. Її він сховав у сараї в солому. За тиждень–півтора М. Губку вбили військовослужбовці радянської армії, а гвинтівка залишилася в Івана (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 42 зв.).

На допиті 5 січня 1949 р. укотре повторив, що ніякої участі у вбивстві провідниці поштового вагону Флорини Печенюк не приймав, і хто її вбив – не знає (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 43).

Слідчий 11 січня 1949 р. уточнює і щодо алібі (попередньо говорив, що працював у сестри Анни Денис у господарстві) в день вбивства, яке озвучував на попередніх допитах Іван Губка (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 44). Однак у цьому протоколі продовжив заперечувати свою участь у вбивстві провідниці поштового вагону. Задля отримання зізнання слідчий навіть подав йому акт судово-медичної експертизи про виявленні залишки крові на одязі у Григорія Пилиповича Губки та Григорія Олексійовича Губки (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 44 зв.).

Слідчий 17 січня 1949 р. намагався отримати свідчення від Івана Губки про його знайомство з Йосифом Колатом. Він стверджував, що той просто мусить бути знайомим, бо ж вони навчалися в одній середній школі № 49. Відтак одержав чітку заперечну відповідь. Далі слідчий ствердив, що Й. Колат виготовляв для І. Губки підробні листи успішності учнів середніх шкіл. У цій ситуації останній мусів сказати, що на початку 1947 р. один з учнів школи № 49 Заворотнюк познайомив його з учнем цієї школи, який виготовляв підробні листи успішності. Хоча прізвище І. Губка не назвав. При цьому говорив тільки про отримання двох таких документів від Заворотнюка (заплатив 300 руб.), які потім продав своїм знайомим учням середньої школи (по 150 руб. за кожний підробний лист успішності) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 45).

Старший слідчий 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ старший лейтенант Семенов (погодив начальник 1-го відділення слідчої частини старший лейтенант Ляшков, затвердив начальник слідчої частини Українського округу МДБ на Львівській залізничній дорозі) 25 січня 1949 р. підготував постанову про пред'явлення обвинувачення. У ній зазначав, що 5 листопада 1948 р. І. Губці було оголошено обвинувачення по ст. 20-54-1а і ст. 56-17 КК УРСР. Старший лейтенант Семенов писав, що, проживаючи у с. Губки до моменту арешту, І. Губка зустрічався з керівником націоналістичної групи «Грізним», мав на озброєнні гвинтівку, писав і зберігав у себе антирадянські пісні, а також у жовтні 1948 р. брав участь у вбивстві провідниці поштового вагону Ф. Печенюк. Саме тому раніше пред'явлене І. Губці обвинувачення по ст. 56-17 КК УРСР вважав за необхідне вилучити і притягнути за обвинуваченням по ст. 20-54-1а і ст. 138, п. «а» КК УРСР і по ст. 2, ч. 2 Указу Президії ВР СРСР від 4 червня 1947 р. «Про посилення охорони особистої власності громадян» (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 46).

Відтак у протоколі допиту 26 січня 1949 р. І. Губка у пред'явленому звинуваченні визнав себе частково. Зокрема, у тому, що влітку 1947 р. разом із мешканцем с. Пірятин Магерівського р-ну І. Стадницьким написав дві антирадянські пісні, одну з них написав під диктовку останнього (одна, написана гіршим почерком, належала І. Губці, а кращим – І. Стадницькому). Обидва рукописних аркуші пісень зберігав у себе до початку 1948 р. (в учнівських зошитах). Саме до часу, коли в його будинку проводився обшук (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 47). Визнавав провину і в тому, що восени 1947 р. отримав гвинтівку та чотири бойові патрони до неї від М. Губки, яку зберігав у себе, а приблизно за два–три тижні до арешту затвор від неї віддав своєму другу І. Бучмі на ремонт, оскільки не працював викидувач патронів. Визнавав себе винним і в тому, що в липні, серпні та вересні 1948 р. тричі зустрічався із керівником місцевих підпільників, які діяли в Магерівському р-ні, «Грізним». Однак завдань від нього ніяких не отримував. Щодо вбивства провідниці поштового вагону Ф. Печенюк у ніч на 20 жовтня 1948 р. однозначно свою провину заперечував, наголошуючи, що участі в її вбивстві та пограбуванні не брав (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 47 зв.).

Для отримання зізнання силовики наводили свідчення осіб, які сиділи разом з Іваном Губкою в камері – Івана Захарківа, Михайла Данка, Петра Біласа, Михайла Струса. Водночас слідчий наголошував на наявності протиріч у показах між Іваном Губкою та свідченнями Анастасії Лушак, Дмитра Лушака, Анни Денис, Миколи Дениса про вечір 19 жовтня 1948 р. (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 48 зв.–49).

До речі Г. Губка (1928 р. н., с. Окопи) також дуже чітко відкидав звинувачення у вбивстві Ф. Печенюк. Виявлені плями крові на одязі пояснював власною травмою та іншими причинами. Покази свідків, яких використовували силовики, заперечував (наприклад, про наявність пістолета, розбіжність дат і подій тощо) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 70–71, 75–88). Григорій Губка (1928 р. н., с. Боброїди) аналогічно заперечував свою участь у вбивстві провідниці Флорини Печенюк, мав пояснення і щодо закидів про плями крові (пояснював вбивством брата, якого застрілили військовослужбовці та частими кровотечами з носа) і щодо розходження з іншими свідченнями. Однозначно відкидав свою участь у підпіллі та знайомство з оунівцями. Також заперечував покази осіб, які перебували з ним у камері (наприклад, П. Біласа) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 109–128 зв, 132–133 зв.). Міститься у справі і група протоколів допиту І. Павлика (1930 р. н.), який, на відміну від інших, зізнався, що 17 жовтня 1948 р. зустрівся із Г. Губкою, якому розказав, що цінності та зброя перевозяться в поштовому вагоні потягу станцій Львів–Рава-Руська запакованими і визначити вид вантажу візуально неможливо. Відтак Г. Губка дав завдання їхати в поштовому вагоні ввечері 19 жовтня 1948 р. і при обумовленому стуці відчинити двері вагону. Відповідне завдання він виконав (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 163).

У протоколі допиту від 6 травня 1949 р. І. Губка також продовжує заперечувати свою участь в інкримінованих йому діях, визнаючи лише окремі факти, ті ж, які і на попередніх допитах, чітко притримується визначеної лінії (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 348–350). Такі ж відповіді І. Губка повторив 28 червня 1949 р. (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 411–412 зв.).

Старший слідчий 1 відділення слідчої частини Українського округу МДБ старший лейтенант Семенов 10 травня 1949 р. підготував обвинувальний висновок по справі № 2333 (погодив заступник начальника 1-го відділення слідчої частини Українського округу МДБ старший лейтенант Давионов та начальник слідчої частини Українського округу МДБ майор Двухбабний) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 359–363).

У справі міститься протокол судового засідання Військового трибуналу військ МВС Львівської обл. 27 травня 1949 р. (розпочатий 13:35, закінчений 18:15 (вийшли в нарадчу кімнату для винесення вироку); 19:50 – оголошений вирок), яке відбулося у м. Львів. Під головуванням майора юстиції Ломоноса, членів – старшого лейтенанта Савельєва і молодшого лейтенанта Єжикова, секретарю капітані Ващенко, адвокаті Білецькому. Під час судового засідання І. Губко чітко дотримувався свідчень, озвучених на слідстві, співучасть у вбивстві відкидав (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 384–392 зв.).

Заступник прокурора Львівської залізничної дороги молодший радник юстиції В. Володін 2 червня 1949 р., провівши аналіз справи, порушень кримінально-процесуальних норм не виявив, обвинувальний висновок, який склав слідчий Українського округу МДБ на Львівській залізничній дорозі Меменов, на думку прокурора, відповідав матеріалам справи. Відтак необхідно було справу скерувати для розгляду у Військовий трибунал прикордонних військ МВС Львівського округу через військового прокурора прикордонних військ МВС Львівського округу (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 433).

Військовий трибунал 27 травня 1949 р. виніс вирок І. Губку за сукупністю здійснених «злочинів», на основі ст. 54-1а КК УРСР і відповідно до ст. 2 Указу Президії ВР СРСР від 26.05.1947 р. «Про відміну смертної кари» ув'язнити у виправно-трудові табори (ВТТ) терміном на 25 років без обмеження у правах у зв'язку з неповноліттям, із конфіскацією всього майна. Григорія Пилиповича Губку, Григорія Олексійовича Губку та Івана Семеновича Павлика за сукупністю здійснених «злочинів», на основі ст. 2, ч. 2 Указу Президії ВР СРСР від 4 червня 1947 р. «Про посилення охорони особистої власності громадян» ув'язнити у ВТТ терміном на 20 років з обмеженням у правах по п. п. «а», «б», «в» ст. 29 КК УРСР терміном на 5 років, із конфіскацією всього майна кожного. Термін покарання вираховувати засудженим із зарахуванням попереднього ув'язнення: І. Павлик – від 22 жовтня 1948 р., Г. Губка, Г. О. Губка, І. Губка – від 28 жовтня 1948 р. Речові докази – два рукописи націоналістичних пісень і націоналістичну книжку – після вступу вироку в силу знищили (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 397–398).

Однак на цьому слідчі та судові перипетії не припинилися. 22 липня 1949 р. в. о. голови Військового трибуналу військ МВС Львівської обл. майор юстиції Ломонос підготував довіреність старшому конвою Українського округу МДБ Львівської залізничної дороги старшому сержанту Сівкову отримати в тюрмі № 1 м. Львів підсудних І. Губку, Г. П. Губку, Г. О. Губку для доправлення їх у залу судового засідання Військового трибуналу військ МВС Львівської обл. на 14:00 22 липня 1949 р. (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 448).

У Львові 22 липня 1949 р. відбулося засідання Військового трибуналу військ МВС Львівської обл. у приміщенні клубу Українського округу МДБ на Львівській залізничній дорозі (голова – гвардії підполковник юстиції Александровський, члени – капітан Черко, лейтенант Препиновський, секретар – Киркач, адвокат – Шишкін). На цьому процесі підсудні, зокрема І. Губка, дотримувалися попередньо озвученої лінії (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 482–485). Відтак ВТ визнав І. Губку винним у здійсненні за сукупністю «злочинів» на основі ст. 20-54-1а КК УРСР і ст. 2 Указу Президії ВР СРСР від 26 травня 1947 р. «Про відміну смертної кари». За сукупністю здійснених «злочинів» Г. П. Губку і Г. О. Губку на основі ст. 2 Указу Президії ВР СРСР від 4 червня 1947 р. «Про кримінальну відповідальність за розкрадання державного і громадського майна» ув'язнити у ВТТ терміном на 25 років кожного, із наступним обмеженням у правах (за п. п. «а», «б», «в» ст. 29 КК УРСР) терміном на 5 років кожного, з конфіскацією всього майна. Івана Павлика за сукупністю здійснених «злочинів» на основі ст. 2 Указу Президії ВР СРСР від 4 червня 1947 р. «Про кримінальну відповідальність за розкрадання державного і громадського майна» піддати ув'язненню у ВТТ терміном на 20 років. З обмеженням у правах (за п. п. «а», «б», «в» ст. 29 КК УРСР) терміном на 5 років усіх трьох, із конфіскацією всього майна. Термін відбуття покарання із зарахуванням попереднього ув'язнення вираховувати І. Губці, Г. Губці, Г. О. Губці від 25 жовтня 1948 р., а І. Павлику – від 20 жовтня 1948 р. При цьому необхідно було вирахувати з І. Губки, Г. Губки, Г. О. Губки за ведення їхньої справи в суді адвокатом Шишкіним на користь 6-ї юридичної консультації м. Львів по 250 руб. із кожного. Речові докази у справі – рукописи антирадянських пісень і націоналістичну книжку – постановив знищити. Одяг засуджених після вступу вироку в законну силу дозволено повернути їм чи їхнім родичам (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 484, 488).

Покарання І. Губка відбував у Північно-Східному ВТТ (Магаданська обл.). 3 вересня 1954 р. Військовий трибунал Прикарпатського військового округу (ПрикВО)

переглянув справу і зменшив термін до 12 років і 6 місяців ВТТ. Іван Губка був звільнений 23 серпня 1956 р. (Вільшинська, 2020, с. 218).

Справу кілька разів переглядали. Зокрема, помічник військового прокурора військ МДБ Українського округу підполковник юстиції Дядюн 25 серпня 1951 р. підготував відповідний висновок по ній (на той момент мала № 1624) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 532–535). У справі міститься також висновок, який склав 29 листопада 1954 р. заступник начальника оперативного відділу УМ УМВС Львівської обл. підполковник Михайлов (на той час справа мала вже № 26154) (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 544–548). На вирок Військового трибуналу військ МВС Львівської обл. ні один із засуджених касаційної скарги не подавав, через це справ у другій інстанції Військового трибуналу не розглядали.

Засуджений Г. П. Губка 20 листопада 1951 р. подавав скаргу на ім'я Генерального прокурора РСР, у якій вказував, що в ніч вбивства Ф. Печенюк він перебував удома. Ці дані підтверджували його батьки: Пилип і Марта Губки. Також наголошував, що І. Павлик обмовив його на попередньому і судовому засіданнях, тому клопотав про перегляд справи. Цю скаргу розглядав помічник військового прокурора військ МВС Українського округу підполковник юстиції Дядюн, і вона була залишена без задоволення.

Засуджений Г. П. Губка 30 липня 1954 р. удруге звернувся до колегії Верховного суду РСР, подавши скаргу, у якій вказував, що в пограбуванні поштового вагону на лінії Львів–Рава-Руська як на попередньому слідстві, а також і в судовому засіданні ніяких доказів не було. Іван Павлик обмовив його на попередньому й судовому засіданнях, тому просив переглянути його справу.

Скарга засудженого Г. Губки, на думку заступника начальника оперативного відділу УМ УМВС Львівської обл. підполковника Михайлова, не підлягала задоволенню, оскільки докази, викладені в ній, заперечували матеріали попереднього та судового слідств (Архів УСБУ ЛО-1, арк. 547).

Додаткове з'ясування обставин справи тривало й далі. Відтак 21 червня 1955 р. допитували Агафію Іллівну Губку (1905 р. н., с. Пирятин) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 552–554), 21 червня 1955 р. – Михайла Павловича Лущика (1907 р. н., с. Бишків) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 555–556 зв.), 21 червня 1955 р. – Степана Миколайовича Швеця (1899 р. н., с. Боброїди) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 557–558), 21 червня 1955 р. – Івана Дмитровича Лагодича (1891 р. н., с. Губки) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 559–559 зв.), 23 червня 1955 р. – Марію Степанівну Губку (1930 р. н., с. Боброїди) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 561–563), 29 березня 1957 р. – Василя Григоровича Губку (1906 р. н., с. Губки) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 575–579), 29 березня 1957 р. – Михайла Павловича Лущика (1907 р. н., с. Губки) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 580–582 зв.), 30 березня 1957 р. – Семена Васильовича Павлика (1899 р. н., хут. Павлики) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 583–584), 30 березня 1957 р. – Миколу Івановича Дениса (1927 р. н., с. Кочани) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 585–588), 30 березня 1957 р. – Анастасію Іванівну Скаб (дів. Лушак) (1930 р. н., с. Владики) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 589–590 зв.), 7 грудня 1959 р. – Василя Івановича Цапулича (1919 р. н., с. Малий Березний Великоберезнянського р-ну Закарпатської обл.) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 641–646), 7 грудня 1959 р. – Миколу Юрійовича Данка (1927 р. н., с. Невицьке Ужгородського р-ну Закарпатської обл.) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 647–650), 16 грудня 1959 р. – Івана Павловича Захарківа (1929 р. н., с. Заболотівці Жидачівського р-ну) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 651–653 зв.),

14 січня 1960 р. – Михайла Івановича Струха (1920 р. н., с. Лисятичі Стрийського р-ну) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 654–655 зв.), 11 січня 1960 р. – Миколу Ільча Дигдалевича (1926 р., с. Кам'янка-Бузька Львівської обл.) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 656–658), 28 грудня 1959 р. – Анну Миколаївну Денис (1919 р. н., с. Кочани) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 659–661), 22 лютого 1960 р. – Данила Івановича Семочко (1907 р. н., с. Лавриків Львівської обл.) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 677–679 зв.), 26 квітня 1960 р. – Ксенію Трофимівну Семочко (1912 р. н., с. Лавриків) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 711–713).

До речі, І. Губка не писав скарг і прохань про помилування. У виписці із протоколу № 183 від 21 серпня 1956 р. засідання Комісії Президії ВР СРСР із розгляду, відповідно до Указу від 24 березня 1956 р. справ на осіб, які відбували покарання за політичні, посадові й господарські злочини, зазначено, що І. Губку, засуджено 22–23 липня 1949 р. Військовим трибуналом військ МВС Львівської обл. по ст. 20-54-1а, 54-10 ч. 1, 54-11, 56-17 і ст. 2 Указу від 4.06.1947 р. до 25 років ВТТ, з обмеженням у правах на 5 років. Визначенням 5-ї дільниці Середньоканського районного суду від 3 вересня 1954 р. термін покарання був скорочений до 12 років і 6 місяців ВТТ. Саме тому постановили І. Губку звільнити за «недоцільністю подальшого утримання в ув'язненні» (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 595). У справі зазначено, що за час першого ув'язнення покарання відбував 7 років 9 місяців і 28 днів (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 771 зв.).

Заступник військового прокурора ПриКО полковник юстиції Семин писав начальникові УКДБ (Управління Котітету державної безпеки) Львівської залізничної дороги полковнику Роженку 28 лютого 1957 р., що здійснив перевірку в порядку нагляду (ст. 370 КПК УРСР) справи на засуджених І. Губку, Г. Губку, за вбивство провідниці поштового вагону Ф. Печенюк. Відтак зазначав, що обвинувачені І. Губка та Г. Губка свою провину не визнали і обвинувальний вирок щодо них був винесений тільки на основі показів іншого засудженого з ними – І. Павлика. Водночас його покази суперечили показам свідків – М. Лущик, В. Губки, І. Губки, А. Денис, А. Лушак, Д. Лушак, М. Денис про те, що І. Губка та Г. Губка під час вбивства Ф. Печенюк були вдома і у своїх сусідів. У зв'язку з цим висловлював прохання передопитати І. Павлика і перечислених свідків із приводу участі І. Губки та Г. Губки у вбивстві (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 574). Відтак заступник військового прокурора ПриКВВ підполковник юстиції В. Мерзлик 4 листопада 1959 р. підготував рекомендацію, яку надіслав начальникові УКДБ при Раді Міністрів СРСР на Львівській залізній дорозі генерал-майору Роженку, у якому просив: 1. Ретельно допитати І. Губку, Г. Губку і Г. О. Губку по всіх винесених їм пунктах обвинувачення, із врахуванням доказів, викладених у скаргах. Їхні докази необхідно було перевірити. 2. Долучити до справи схематичний план місцевості з нанесенням на нього сіл Губки, Окопи, Погарисько, Кочани, Владики і станцій Жовква та Добросин, із вказанням відстаней між цими станціями й селами. 3. Перевірити наявність інших компрометаційних матеріалів щодо засуджених (крім цієї справи). Якщо б такі були, то їх треба було оглянути. 4. Розшукати і долучити до справи всі матеріали щодо пограбування будинку К. Семочко. 5. Оскільки покази М. Струс, І. Захарків, П. Білас, М. Данко, В. Цапулич і М. Догдалевич у суді перевірені не були, вжити заходи для їх встановлення та допиту. 6. Перевірити заяви засуджених у суді і їхні скарги про застосування до них незаконних методів слідства. 7. Перевірити, чи не притягувався хтось із цих осіб, які приймали участь у розслідуванні справи, до відповідальності за порушення соціалістичної законності. За необхідності потрібно було проводити й інші слідчі дії (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 617–618).

Іван Губка. Фото з архівно-кримінальної справи 1967 р.

Відтак 11 червня 1960 р. відбувся розгляд протесту військового прокурора ПрикВО на вирок Військового трибуналу військ МВС Львівської обл. від 23 червня 1949 р. на засудження І. Губки, Г. О. Губки, Г. Губки (по цій справі також був засуджений І. Павлик, але протест щодо нього не вносився). Після вивчення матеріалів справи на засіданні Військового трибуналу ПрикВО (голова – генерал-майор юстиції Мельниченко, члени – підполковник юстиції Буцький і підполковник юстиції Баранова) було прийнято рішення у вироку від 23 червня 1949 р. щодо І. Губки змінити, вилучити з нього обвинувачення, передбачені ст. 54-11, 56-17 КК УРСР і ст. 2 Указу Президії ВР СРСР «Про кримінальну відповідальність за розкрадання державного і громадського майна» та справу в цій частині у кримінальному порядку припинити за недоведеністю, а в решті вирок залишити без змін. Щодо Г. Губки і Г. О. Губки справу у кримінальному порядку необхідно було припинити за недоведеністю обвинувачення. Із місць ув'язнення обох звільнити (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 760–762).

Оскільки Г. О. Губка писав неодноразові скарги про необґрунтоване засудження, відбувалися додаткові розслідування та допити. Відповідно 15 грудня 1959 р. допитували І. Губку (тоді вже проживав по вул. Сталіна, 15, с. Розділ Миколаївського р-ну Львівської обл.). Довідуємося зі справи і про те, що він працював завідувачем складу готової продукції Роздільської швейної фабрики (одружений не був). У цьому протоколі продовжував підтверджувати покази, зафіксовані в попередніх протоколах, обвинувачення у вбивстві заперечував (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 629–633).

У справі міститься характеристика на І. Губку, яку підготував у лютому 1960 р. директор Роздільської швейної фабрики Шишацький. Зокрема, у ній зазначено, що він від 20 серпня 1958 р. працює на посаді комірника готової продукції, із роботою справляється. Закінчував характеристику яскравим висновком: «Однак тов. Губка на

підприємстві у суспільному житті не приймає участі, не знаходиться у нього часу і для виконання окремих суспільних доручень. Веде замкнутий спосіб життя, а при бажанні він би міг допомогти активу у суспільному житті фабрики. Однак цього не показує» (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 634).

Іван Губка реабілітований 18 листопада 1992 р. У відповідному документі зазначено, що «через відсутність сукупності доказів, які б підтверджували обґрунтованість притягнення до відповідальності» (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 771 зв.). Реабілітацію підписав начальник відділу реабілітації по Львівській обл. підполковник П. Лобода та старший помічник прокурора Львівської обл. по нагляду за слідством в органах держбезпеки В. Дорош (затвердив заступник прокурора Львівської обл. державний радник юстиції З. Котик) (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 771 зв.). На час реабілітації проживав у м. Львів по вул. Суркова, 4, кв. 59 (Архів УСБУ ЛО-2, арк. 771 зв.).

Отже, архівно-кримінальна справа поряд з іншими видами джерел є важливою складовою при комплексному дослідженні біографії учасника українського визвольного руху. Зокрема встановлено, що І. Губку заарештували 28 жовтня 1948 р. оперативники відділення відділу охорони МДБ станції Львів. Разом із ним по справі проходили Г. П. Губка, Г. О. Губка та І. С. Павлик. З анкети заарештованого довідуюся про батька, матір, брата Миколу та сестер Марію, Парасковію, Анну. Традиційно справа містить також низку інших біографічних даних. У справі збереглося 18 протоколів допиту та 4 очних ставок І. Губки. У результаті слідчих дій зізнався лише в тому, що влітку 1947 р. разом із І. Стадницьким написав дві антирадянські пісні. Восени 1947 р. від М. Губки отримав гвинтівку та чотири бойові патрони, які зберігав у себе. Визнавав себе винним і в тому, що в липні, серпні та вересні 1948 р. тричі зустрічався з керівником місцевих підпільників «Грізним». Натомість однозначно заперечував свою участь у вбивстві та пограбуванні провідниці поштового вагону Ф. Печенюк у ніч на 20 жовтня 1948 р. Попри це, 22–23 липня 1949 р. Військовим трибуналом військ МВС Львівської обл. засуджений за ст. 20-54-1а КК УРСР і ст. 2 Указу Президії ВР СРСР від 26 травня 1947 р. «Про відміну смертної кари» терміном на 25 років ВТТ, із наступним обмеженням у правах терміном на 5 років, із конфіскацією всього майна.

Покарання І. Губка відбував у Північно-Східному ВТТ (Магаданська обл.). Іван Губка не писав скарг і прохань про помилування. 3 вересня 1954 р. Військовий трибунал ПрикВО переглянув справу та зменшив термін до 12 років і 6 місяців ВТТ. Іван Губка був звільнений 23 серпня 1956 р. Справу кілька разів переглядали, готували висновки. За час першого ув'язнення покарання відбував 7 років 9 місяців і 28 днів. Реабілітований 18 листопада 1992 р. Львівською обласною прокуратурою.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Архів УСБУ ЛО-1: Архів Управління Служби безпеки України Львівської області (Архів УСБУ ЛО), спр. П-27397, т. 1.

Архів УСБУ ЛО-2: Архів УСБУ ЛО, спр. П-27397, т. 2.

Архів УСБУ ЛО-3: Архів УСБУ ЛО, спр. П-27490, т. 1–4.

Вільшинська М. Б. (гол. обл. ред. кол.). (2020). *Реабілітовані історією: у 27 т. Львівська область. Книга шоста: м. Жовква, Жовківський район. Львів: Простір-М, 218.*

Губка, І. (1997). Дорогами життя. Спогади. *Воля і Батьківщина, 1–4.*

- Губка, І. (1998). Дорогами життя. Спогади. *Воля і Батьківщина*, 1–3.
- Губка, І. М. (2000a). *Пириятин: перемога і трагедія*. Львів: НВФ «Українські технології».
- Губка, І. М. (2000b). *У царстві сваволі. Спогади, 1*. Львів: НВФ «Українські технології».
- Губка, І. (упоряд.). (2001). *Українські політичні в'язні і крах більшовицької імперії*. Львів: Українські технології.
- Губка, І. (2002a, 13–14 грудня). Гряде доба націй (до 10-річчя створення Конгресу Українських Націоналістів). *За вільну Україну*, 4.
- Губка, І. М. (2002b). *Пириятин: перемога і трагедія*. Львів: НВФ «Українські технології».
- Губка, І. М. (2003). *У царстві сваволі (стежка додому). Спогади, 2*. Львів: НВФ «Українські технології».
- Губка, І. М. (2004). *Дорогою боротьби (історичні замальовки), 1*. Львів: ПТВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2005a). *Дорогою боротьби (переможні бої УПА), 2*. Львів: ВФ «Афіша».
- Губка, І. (2005b). *Правда про Норильськ*. Львів: ПТВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2006a). *Дорогою боротьби (етапи і зони), 3*. Львів: ПТВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2006b). *Дорогою боротьби (не бійся), 4*. Львів: ТЗОВ «ВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2007). *Дорогою боротьби (борці за Україну 1960–1990)*. Львів: ПТВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2009). *Дорогою боротьби (Лицар Служби Безпеки), 5*. Львів: «Афіша».
- Губка, І. (2010). Слава Стецько (1920–2010). *Воля і Батьківщина*, 1–2, 101–112.
- Губка, І. М. (2011). *Дорогою боротьби («Сіроманці» – курінь окремого призначення), 8*. Львів: ТЗОВ «ВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2012). *Дорогою боротьби (Силою і зброєю!)*. Львів: ТЗОВ «ВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2013a). *Дорогою боротьби (Норильськ: звитяга і перемога!)*. Львів: ТЗОВ «ВФ «Афіша».
- Губка, І. М. (2013b). *Унівська битва*. Львів: ПТВФ «Афіша».
- Губка І. М. (2013c). *Долина смерті. Ботугичаг*. Львів.
- Зайцев, Ю. Д. (2016). Губка Іван Миколайович. *Енциклопедія Сучасної України*. <https://esu.com.ua/article-32227>
- Павлів, Б. (2002, 22–23 березня). Борець з юних літ. *За вільну Україну*, 5.

REFERENCES

- Arkhir Upravlinnia Sluzhby bezpeky Ukrainy Lvivskoi oblasti (Arkhir USBU LO), spr. P-27397, t. 1 (in Russian).
- Arkhir USBU LO, spr. P-27397, t. 2 (in Russian).
- Arkhir USBU LO, spr. P-27397, t. 2 (in Russian).
- Vilshynska M. B. (Head). (2020). Reabilitovani istoriieiu: u 27 t. Lvivska oblast. Knyha shosta: m. Zhovkva, Zhovkivskiyi raion. Lviv: Prostir-M, 218 (in Ukrainian).
- Hubka, I. (1997). Dorohamy zhyttia. Spohady. *Volia i Batkivshchyna*, 1–4 (in Ukrainian).

Hubka, I. (1998). *Dorohamy zhyttia. Spohady. Volia i Batkivshchyna, 1–3* (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2000a). *Pyriatyn: peremoha i trahediia*. Lviv: NVF «Ukrainski tekhnolohii» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2000b). *U tsarstvi svavoli. Spohady, 1*. Lviv: NVF «Ukrainski tekhnolohii» (in Ukrainian).

Hubka, I. (Comp.). (2001). *Ukrainski politychni viazni i krakh bilshovytskoi imperii*. Lviv: Ukrainski tekhnolohii (in Ukrainian).

Hubka, I. (2002a, Hruden 13–14). *Hriade doba natsii (do 10-richchia stvorennia Konhresu Ukrainskykh Natsionalistiv). Za vilnu Ukrainu, 4* (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2002b). *Pyriatyn: peremoha i trahediia*. Lviv: NVF «Ukrainski tekhnolohii» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2003). *U tsarstvi svavoli (stezhka dodomu). Spohady, 2*. Lviv: NVF «Ukrainski tekhnolohii» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2004). *Dorohoiu borotby (istorychni zamalovky), 1*. Lviv: PTVF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2005a). *Dorohoiu borotby (peremozhni boi UPA), 2*. Lviv: VF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. (2005b). *Pravda pro Norylsk*. Lviv: PTVF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2006a). *Dorohoiu borotby (etapy i zony), 3*. Lviv: PTVF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2006b). *Dorohoiu borotby (ne biisia), 4*. Lviv: TzOV «VF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2007). *Dorohoiu borotby (bortsi za Ukrainu 1960–1990)*. Lviv: PTVF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2009). *Dorohoiu borotby (Lytsar Sluzhby Bezpeky), 5*. Lviv: «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. (2010). *Slava Stetsko (1920–2010). Volia i Batkivshchyna, 1–2, 101–112* (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2011). *Dorohoiu borotby («Siromantsi» – kurin okremoho pryznachennia), 8*. Lviv: TzOV «VF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2012). *Dorohoiu borotby (Syloi i zbroieiu!)*. Lviv: TzOV «VF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2013a). *Dorohoiu borotby (Norylsk: zvytiia i peremoha!)*. Lviv: TzOV «VF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2013b). *Univska bytva*. Lviv: PTVF «Afisha» (in Ukrainian).

Hubka, I. M. (2013c). *Dolyna smerti. Botuhychah*. Lviv (in Ukrainian).

Zaitsev, Yu. D. (2016). *Hubka Ivan Mykolaiovych. Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy*. <https://esu.com.ua/article-32227> (in Ukrainian).

Pavliv, B. (2002, Berezen 22–23). *Borets z yunyk lit. Za vilnu Ukrainu, 5* (in Ukrainian).

Reabilitovani istoriieiu: u 27 t. Lvivska oblast. *Knyha shosta: m. Zhovkva, Zhovkivskyi raion*. (2020). Lviv: Prostir-M, 218 (in Ukrainian).

Myroslav SYRKO*PhD student of the Department of History of Ukraine and Law**I. Franko State Pedagogical University of Drohobych**ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8176-9405>**e-mail: myroslaav@gmail.com*

**CRIMINAL CASE AS A SOURCE
FOR STUDYING THE BIOGRAPHY OF IVAN GUBKA
(1932–2014)**

This study aims to uncover the informational value of criminal case records as a source for examining the life of Ivan Gubka. It demonstrates that, alongside other source types, criminal case records serve as an essential element in conducting a comprehensive biographical study of this participant in the Ukrainian liberation movement. It was established that on its basis it is possible to clearly find out the date and place of arrest, information about the family (parents, brothers, sisters, their biographical data and individual life stages), incriminating articles of the Criminal Code (Articles 20-54-1 «a» of the Criminal Code of the Ukrainian SSR and Article 2 of the Decree of the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR of May 26, 1947 «On the Abolition of the Death Penalty»), sentence (25 years in correctional labor camps, with subsequent restriction of rights for a period of 5 years each of confiscation of all property), term (7 years, 9 months and 28 days) and place (North-Eastern Correctional Labor Camp (Magadan Region)) of serving the sentence, the fact of rehabilitation (November 18, 1992 by the Lviv Regional Prosecutor's Office). We can also single out the main accusations that Ivan Gubka himself admitted: first, writing two anti-Soviet songs in the summer of 1947 together with Ivan Stadnytskyi; secondly, in the fall of 1947, receiving a rifle and four cartridges for it from Mykola Oleksiyovych Gubka; thirdly, three random meetings (July, August, September 1948) with the leader of the local underground «Grizny». At the same time, he very unambiguously denied his participation in the murder and robbery of the conductor of the mail car Florina Vladyslavivna Pechenyuk at night from October 19 to 20, 1948. The case itself was reviewed several times because there were appeals from G. Gubka (August 25, 1951, November 29, 1954). We also learn from the case that Ivan Gubka himself did not write complaints and requests for pardon. However, on September 3, 1954, the military tribunal of the Carpathian Military District reviewed the case and reduced the term to 12 years and 6 months of labor camps. Ivan Gubka was released on August 23, 1956. The case contains 18 interrogation protocols and 4 protocols of face-to-face interviews of Ivan Gubka (interrogated by lieutenant Shugaev and senior lieutenant Semenov).

Key words: Ivan Gubka, criminal case, Ukrainian liberation movement, repressive system.